

**ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ім. І.Я.ГОРБАЧЕВСЬКОГО**

Кафедра дитячої стоматології

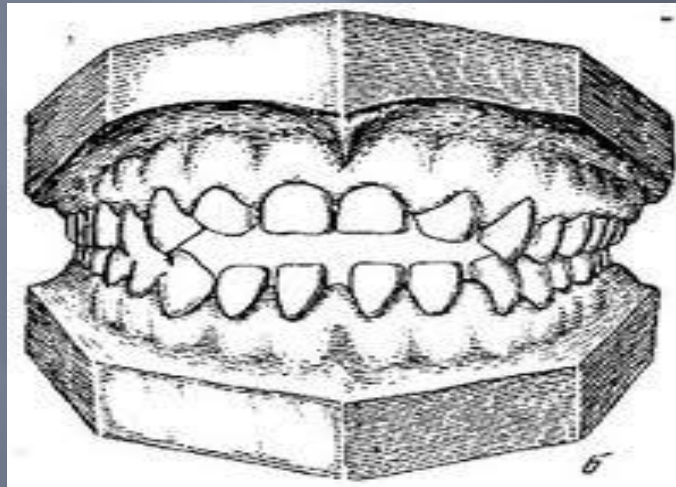
асистент Михайлюк В.М.

**Вертикальні аномалії
прикусу.**

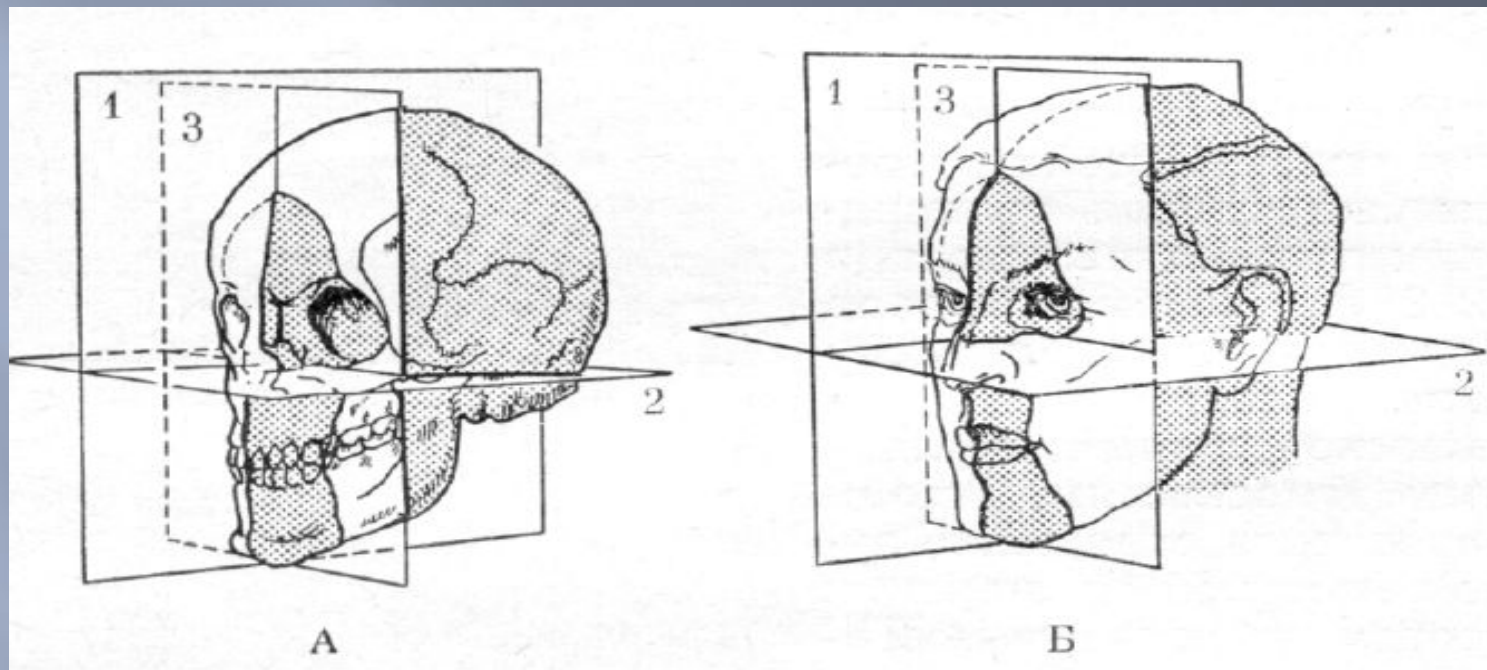
**Етіологія, патогенез,
клініка, діагностика,
профілактика та
лікування.**

Відкритий прикус

Відкритий прикус – патологія прикусу у вертикальній площині, що характеризується відсутністю контакту зубних рядів у фронтальному або боковому відділах.

Частота складає 1,7 % - 5,3 % обстежених (за даними літератури).

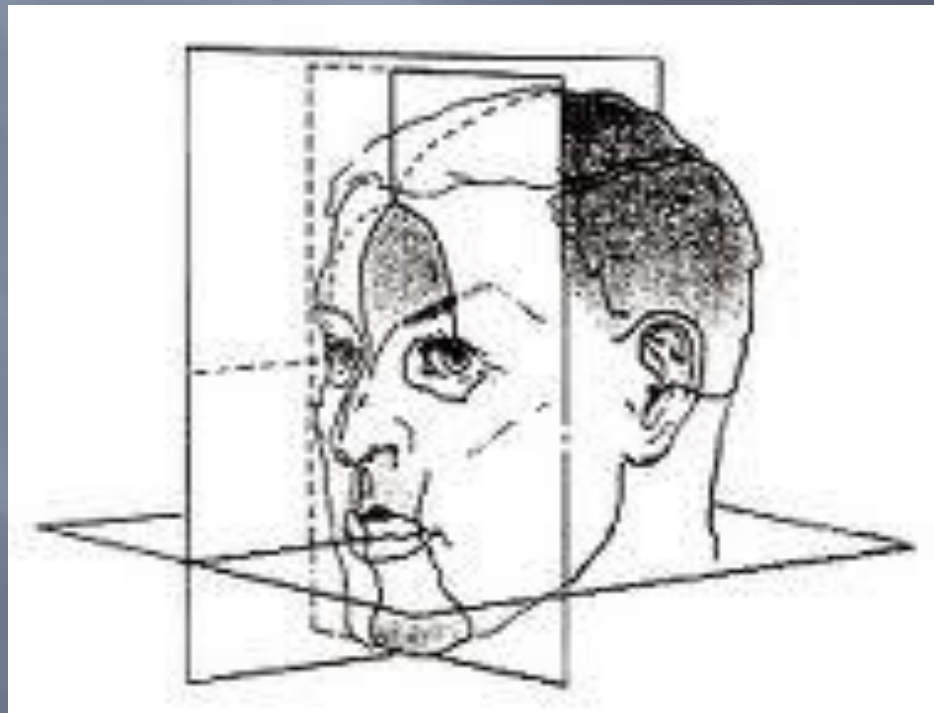

Вертикальна площина проходить паралельно площині лобу.

В цій площині описують характер змикання різців по вертикалі:

- глибину різцевого перекриття або відсутність контакту;
- величину вертикальної щілини, характеризуючи її по довжині (по горизонталі - в області яких зубів і по вертикалі - в міліметрах).

**У вертикальній площині розрізняють
два види патологічних прикусів –
відкритий і глибокий.**

Класифікація

Енгель відкритий прикус відноситься до першого класу, коли "ключ оклюзії" збережений, розташування щелеп перебуває в "мезіодистальній гармонії", а патологія локалізується:

1. у фронтальній ділянці;
2. та в аномаліях положення окремих зубів:
  - ❖ інфраоклюзія фронтальних зубів;
  - ❖ супраоклюзія бокових зубів.

Класифікація

А. Я. Катц - деформація локалізується у фронтальній ділянці (1 клас).

"Функціональна патологія проявляється різким переважанням шарнірних артикуляційних рухів нижньої щелепи, м'язів, що піднімають нижню щелепу, а також колового м'яза рота".

Д А. Калвеліс - вертикальну аномалію поділяв на дві форми:

I істинний відкритий прикус (рахітичний) - у зв'язку з захворюваннями кісткової тканини розвиток м'язів випереджує процес мінералізації і не піддається саморегуляції;

II травматичний (внаслідок шкідливих звичок).

Класифікація

А. І. Бетельман відкритий прикус відносить до вертикальних аномалій.

Л. В. Ільїна-Маркосян та А. С. Щербаков цю аномалію поділяють на:

- а) фронтальний відкритий прикус;
- б) боковий відкритий прикус.

В. Ю. Курляндський - розглядає відкритий прикус у розділі аномалії положення окремих зубів:
інфраоклюзія і недорозвинення щелепи по вертикалі.

З. Ф. Василевська виділяє три форми відкритого прикусу:

- 1) не артикулюють усі фронтальні зуби або частина фронтальних зубів;
- 2) не артикулюють фронтальні зуби і премоляри;
- 3) не артикулюють фронтальні зуби, премоляри і перші моляри.

Класифікація

Ф. Я. Хорошилкіна класифікує відкритий прикус за величиною вертикального зазору:

I ступінь до 5 мм;

II ступінь до 9 мм;

III ступінь більше 9 мм.

Ф. Я. Хорошилкіна (за даними ТРГ досліджень):

гнатичний відкритий прикус;

зубоальвеолярний відкритий прикус.

Класифікація

Л. П. Тригор `єва та І.Г. Єрохіна виділяють такі клініко-морфологічні різновиди відкритого прикусу:

1. Відкритий прикус, обумовлений затримкою росту альвеолярного відростка верхньої щелепи у вертикальній площині в ділянці фронтальних зубів при нормально розвинених альвеолярних відростках у ділянці бокових зубів.
2. Відкритий прикус, обумовлений надмірним ростом альвеолярного відростка верхньої щелепи у вертикальній площині в ділянці бокових зубів при нормальному його розвитку в ділянці фронтальних зубів.
3. Відкритий прикус, обумовлений затримкою росту альвеолярного відростка в ділянці бокових зубів у вертикальній площині. Відкритий прикус належить до вертикальних аномалій прикусу і характеризується наявністю вертикальної щілини (вертикальний зазор) між зубами під час зімкнення зубних рядів. Така щілина частіше виникає в передній ділянці зубних дуг (симетрична, асиметрична) або в бокових ділянках (одностороння, двостороння).

За **ВО03** відкритий прикус розглядається в розділі аномалій співвідношення зубних дуг.

Етіологія

Спадковість

Хвороби матері під час вагітності

(токсикоз вагітних, травми, інфекційні захворювання під час вагітності, авітамінози тощо).

Етіолологія

Хвороби раннього дитячого віку

(рахіт, ендокринопатії та інші патології, що призводять до деформації кісток, у тому числі й щелепних).

Етіологія

Неправильне штучне вигодовування
(невідповідність розмірів соски).

Значний розрив у строках прорізування верхніх і нижніх різців (часткова ретенція зубів).

Рання втрата молочних фронтальних зубів і несвоєчасне або відсутність дитячого протезування.

Етіологія

Шкідливі звички смоктання і прикусування пальців, язика, губ, різних предметів;

Етіологія

Порушення функції дихання (аденоїдні розростання, викривлення носової перегородки і т.д., що змушують дитину тримати рот відкритим).

Звичка ротового дихання.

Етіологія

Недорозвиток міжщелепної кістки.

Пошкодження росткової зони верхньої або нижньої щелеп у фронтальній ділянці внаслідок незрощень, травм, оперативних втручань, інфекційних захворювань.

Збільшення піднебінно-глоткових мигдалин сприяє зміщенню язика вперед, його неправильному розміщенню.

Етіологія

Макроглосія

Етіологія

Порушення мови (неправильна артикуляція язика з оточуючими тканинами) сприяє неповному прорізуванню зубів і утворенню відкритого прикусу в передній ділянці зубних дуг.

Неправильне положення під час сну (закинута голова).

Адентія окремих зубів, мікродентії на одній щелепі.

Укорочена вуздечка язика утруднює його рухи, що призводить до неправильного, частіше міжрізцевого, положення його кінчика. Нерідко при такому порушенні діти прикушують бокові ділянки язика, що викликає розвиток двостороннього бокового відкритого прикусу.

Етіологія

Порушення функції ковтання (неправильне ковтання з прокладанням язика між зубними рядами).

При *інфантильному (немовлячому) типі ковтання*, коли дитина відштовхується кінчиком язика від зімкнених губ і втягує губи в порожнину рота, розвивється відкритий прикус.

Діагностичні критерії

ЗОВНІШНЬОРотові ознаки:

- збільшенням нижньої частини обличчя;
- згладженістю носо-губних і підборідної складок;
- напружене змикання губ;
- незмикання верхньої і нижньої губ у стані спокою (якщо губи зімкнуті, то при видовженій нижній частині обличчя його вираз напружений, видовжений);
- відкритий рот ;
- збільшення кутів нижньої щелепи.

Діагностичні критерії

Внутрішньоротові ознаки:

- відсутність контактів між зубами верхньої і нижньої щелеп;
- зубні дуги, особливо верхня, звужені;
- передні зуби розташовані тісно;
- язик зазвичай збільшений, на ньому є поздовжні і поперечні борозни, сосочки згладжені.

Діагностичні критерії

Функціональні порушення:

- утруднене відкушування їжі,
- утруднене жування,
- утруднене ковтання,
- утруднена вимова зубних і шиплячих звуків (шепелявість),
- змінюється дихання, що викликає сухість слизової оболонки, сприйнятливність до інфекційних хвороб і схильність до захворювань пародонту.

Параклінічні (допоміжні) методи дослідження:

1. Аналіз діагностичних моделей щелеп;
2. Фотометрія;
3. Рентгенологічні дослідження:
  - панорамна рентгенограма;
  - телерентгенограма для встановлення зубоальвеолярної чи гнатичної форми.

ТРГ

На підставі результатів телерентгенографічного обстеження голови визначають зубоальвеолярну і гнатичну форми відкритого прикусу.

Зубоальвеолярна форма:

- ✓ різці відхилені вестибулярно,
- ✓ кут нахилу їхніх осей щодо площини основи верхньої щелепи зменшений.

Гнатична форма:

- зміна конфігурації тіла нижньої щелепи,
- значне поглиблення її на нижньому краї, попереду місця прикріплення власне жувальних м'язів.
- зубоальвеолярна висота у фронтальній ділянці менша норми, а в бокових ділянках більша норми.
- кут В збільшений, кути нижньої щелепи збільшені (понад 135 градусів),
- край нижньої щелепи має майже прямовисний напрям.
- Співвідношення МТ1 МТ2 у межах норми. Скренево-нижньощелепні суглоби розташовані високо.

Лікування

Лікування відкритого прикусу залежить від:

- його різновиду,
- ступеня виявлення,
- періоду формування.

Принципи лікування:

1. Усунення причини.
2. Нормалізація функцій:
  - дихання;
  - ковтання;
  - жування;
  - мови.
3. Психотерапевтична підготовка до ортодонтичного лікування.
4. Санація порожнини рота.
5. Протезування зубних рядів в випадку видалення постійних зубів та передчасному видаленні тимчасових зубів.
6. Створення умов для стимулювання вертикального росту на фронтальних ділянках щелеп.
7. Стимування вертикального росту на бокових ділянках щелеп.

Лікувально-профілактичні заходи в тимчасовому прикусі

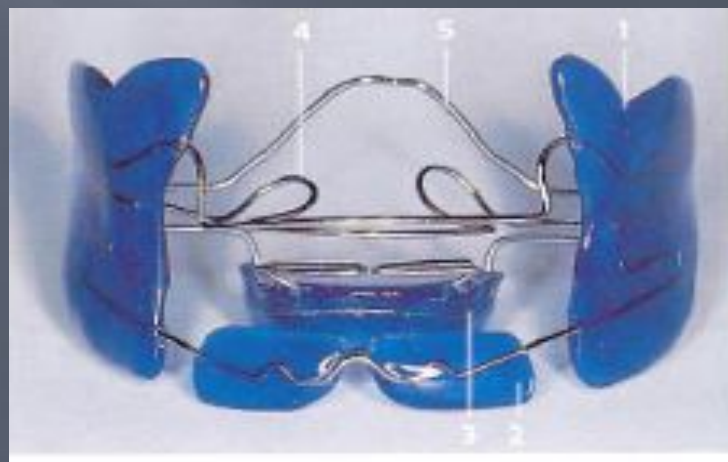
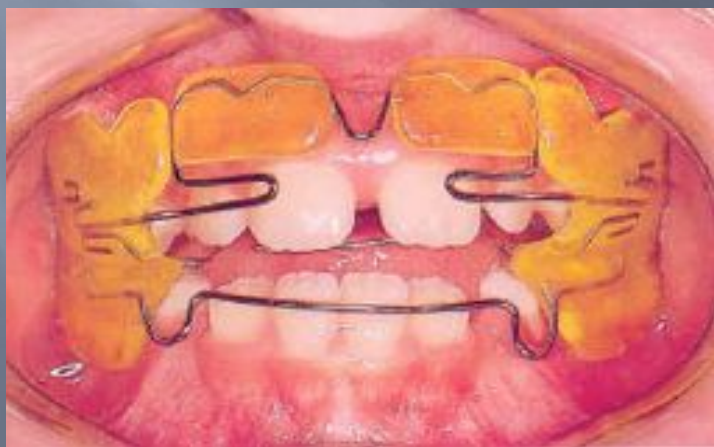
(функціонально-профілактичні заходи направлені на усунення шкідливих звичок)

- корекція носового дихання;
- міогімнастика для колового м'яза рота;
- санація порожнини рота;
- протезування дефектів зубних рядів при передчасному видаленні тимчасових зубів;
- хірургічні методи лікування за показаннями (пластика вуздечок губ, язика). (за протоколами хірургів);
- психотерапевтична підготовка до ортодонтичного лікування;
- ортодонтичні апарати функціональної дії (з заслінкою для язика, петлі Рудольфа, міофункціональний трейнер).

Лікування в періоді змінного прикусу

- корекція носового дихання;
- міогімнастика для колового м'яза рота;
- санація порожнини рота та носоглотки;
- протезування дефектів зубних рядів при передчасному видаленні тимчасових зубів;
- хірургічні методи лікування за показаннями(пластика вуздечок губ, язика). (за протоколами хірургів);
- психотерапевтична підготовка до ортодонтичного лікування;
- використання знімних ортодонтичних апаратів функціональної дії (регулятор функції Френкеля, міофункціональний трейнер.);
- використання знімних та незнімних ортодонтичних апаратів механічної дії.

Лікування в постійному прикусі (період росту щелеп)

- 1. Використання знімних та незнімних ортодонтичних апаратів механічної дії.**
- 2. Використання сучасних незнімних ортодонтичних систем (брекет техніки).**
- 3. Фізіотерапевтичний метод лікування (при наявності фізіотерапевтичного відділення або кабінету та наявності апаратури: вакуум-терапія, мікркрохвильова резонансна терапія, ультразвук, електрофорез. та ін.**
- 4. Хірургічні методи лікування за показаннями (пластика вуздечок губ, язика, поглиблення присінку порожнини рота та ін).(згідно. протоколів хірургічного лікування).**

Лікування в постійному прикусі (після закінчення активного росту щелеп).

1. Використання знімних та незнімних ортодонтичних апаратів механічної дії.
2. Використання сучасних незнімних ортодонтичних систем (брекет-техніки).
3. Хірургічний метод - застосовування реконструктивних операцій на верхній та нижній щелепах.
4. Протетичний метод лікування (зменшення або усунення вертикальної щілини шляхом протезування або реставрації композитами окремих зубів).

A scroll of parchment is unrolled, showing two cylindrical sections. A quill pen is positioned diagonally across the scroll. The background is white with a subtle blue and green pattern.

**Дякую за
увагу**